

رنبورغ ايچون

سنه لك بهاسى ۳ صوم « تين
يارم سنه لكى ۱ » ۵۰ «
اوج آيلغى. ۱ «

چيت شهرلرگه

سنه لك بهاسى ۴ صوم « تين
يارم سنه لكى ۲ «
اوج آيلغى ۱ « ۲۰ «
بر آيلغى. . « ۵۰ «

چيت مملكتلرگه

سنه لك بهاسى ۶ صوم « تين
يارم سنه لكى ۳ «
اوج آيلغى ۲۰ «

اور نبورغ ژورنال «دين
ومعيشت» تليفون نومر ۲۸۹

بره ملاب
۱۲ تين

ديگر و معيشت

ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض لهدت صوامع
وبيع و صلوات و مساجد يذكر فيها اسم الله
كثيرا و لينصرن الله من ينصره ان الله لقوى عزيز

زمان تاسيسي ۳۱ ديكابر ۱۹۰۶ سنه سنه

دوامى ۳- سنه

هفته ده بر مرتبه نشر اولنان دينى، فنى، ادبى و سياسى درج ايدلماز.
ژورنالدر

بىمار لىگن يازو

ارنى اوزگار تورگه

اداره اختيارليدر

بالدهغان يازولر

كيرو دايتارلماز

مارقه سز خطلر

قبول ايدلماز

آدرس آلماشتر

رغه ۱۴ تين آلدور.

آدريسى آچق

يازولرى اوتتوله.

آريسز مقاله لار

شهر ايچى شا كر دلرينه يلغه ۲ روبله ۵۰ تين چيت شهر شا كر دلرينه يلغه ۳ روبله در.

آبونه دفترى آچقدر.

(مهم اخبار بهاره)

۱۹۱۰ نچى سنه ايچون (دين و معيشت) مجله سينه
ابونه دفترى آچلدى. مجله اولگى اوج سنه دواميه
سنى قابو مسلكنده اوتكار سه كلاجك سنه ارده ده بعو-
نه وعنايته تعالى شو مسلكنده دوام ايدنه چكدر. ابو
نه بدلى (بهاسى) ده اولده گيجه سنه لكى شهر دن طشره
غه ۴ صوم آلتى آيلغى ۲ صوم بر آيلغى ۱ صوم ۲۰
تين در شهر ايچنه سنه لكى ۳ صوم آلتى آيلغى
۱ صوم ۵۰ تين اوج آيلغى بر صومدر.
شهر شا كر دلرينه ۲ صوم ۵۰ تين طشره شا كر د
لرينه ۳ صومدر.

سنوى مشتريلرگه ۱۹۰۹ نچى سنه ژورنالى نك
فهرستى ۹ نچى سنه نك آزاغى نومره سينه علاوه ايد
لوب كوندرا چكدر.

فهرست

مسئله.

خطبه.

خلافتك ملك گه اوريلوى.

ردالانقلابيون

اماملره عائد.

يولانز تعجبينه.

نمونه ادب و تربيه.

وقت اخبارينه جواب.

تورلى خبرلر.

خارجى خبرلر.

اورنبورغ خبرلرى.

تاريخ اديان درسلىرى.

مسئله

ارکعوا واسجدوا) آیت کریمه لرینی انزال ایتدی. وبعک (اقیموا الصلوة) امر جلیلی ایله جهله مؤمنینه نماز فرض ایدوب (وانزلنا الیک الذکر لتبین للناس ما نزل الیهیم) آیت جلیله سیله رسول اکرم ونبی محترم افندمز علیه السلام حضرتلرینه بو اقامه صلاة (نماز) نك کیفیت اداسنی، یوقاروده بیان ایدلمش ارکان صلوة نك موارد استعماللرینی امتلرینه بیان بیورمه سنی امر ایتدی.

علیه السلام افندمز حضرتلریده بو امر الهی نی فعلا ادا ایتدیلر. یعنی نماز نك کیفیت اداسنی امتلرینه قیلوب کورساتدیلر. هیچ بر نمازنی هیچ بر وقتده تحریمه سز قیامسز قرأتسز رکوع سچود وقتده سز ادا ایتدیلر. ایشته شو اوامر الهیه ایله حضرت پیغمبر نك علی المواظبه نمازی شول کیفیتجه اداسی، نماز نك شو ارکان مخصوصه سی برکده جینالغانده غنه نماز بو لوب جینالغانده نماز توکل ایدیکنی بیان بوله در. دیمککه نماز نك شه مشهور کیفیتجه ادا قیلنویتک فر ضیتی ایات قرآنیله ایله ثابت اولوب فعل رسول ایله تاید وتاعکد ایتکان بوله در.

محترم محرر افندی!

توبانده گی سؤال نكجه جواب بر مککنی اوتنوب م بش. نمازغه نیت ایتکان وقتده خالص الله دیت نیت ایدمه حالبوکه شول وقتده کوکلهمز لله نیت نرسه لار ایله مشغول بوله در. ایتدی الله دن غیر نرسه لار ایله مشغول بولغان قلب ایله نیتلم او قیغان نمازلرمن نماز بولمه کیچیلک کلما یه ی؟

اداره

جواب نیتسز نماز شرعا نماز توکلدر. لکن امام اعظم وامام ابیوسف قاشلر نك نیتنك تحریمه ایله برکده

محترم محرر افندی!

توبانده یازیله چک سؤال نك (دین و معیشت) واسطه سیله جواب یازمکنی اوتندم. خ. ب. اورالسکی سؤال: نماز ارکان اسلام دن ایدیکی معلوم. لکن نماز نك شوشی روشچه اوقیلوینك فرضیتینه ننداین دلیل وار. حاضر گیلر ایتکانجه آش سگدر و ایچونکنه فرض بولسه یورکان وقتده ده نماز قیلورغه ممکن بو. لورغه کرک. حاصل کلام تحریمه، قیام، قرأة، رکوع، سجود، قعدله اخیره، بارده برکده جینالغانده غنه نماز بوله جینالغانده نماز بولمی دیگان ایت یا حدیث وار. میدر؟

اداره

جواب بو سؤال از سوز ایله تمام بولسه ده جوابی ایچون بایتاقغه سوز سوبیلارگه کرک بوله در. بناء علیه اوقوچیلرمن نك یالغولرینه قاراماینجه اولاشونی بیان ایدمه لکده: بر امر تلاسده الله امری تیللاسه بنده امری بولسون مأمور بنك متفرعاتنده شاملدر یعنی بر کیمسه بر نرسه نی قیلورغه امر فیلسه بو امری شول نرسه نك ایارچنلرینی قیلورغه ده امر بوله در. مثلا بر بای! آربه یاصا وچیغه امر ایته میکا بر ترانتاس یاصاب بیر یخشی نق بولسون "دی. مونه بو امر آربه نك تکارمچنی ده آنک توغمنده تشرنده تولکده سنده تیمورنك وسائر ترانتاسنك ترانتاس بو. لوینه نیلر کرک بونلر بارچه سیده ترانتاس یاصاب بیر امری تحتنه کیره لر.

جناب الله ده بو نماز نك ارکانلرنی آیرم آیرم ایتوب بیان ایتدی. تحریمه ایچون (وربک فکبر) قیام ایچون (وقوموا لله قانتین) قرأة ایچون (فافرءوا ما تیسرمن القرآن) رکوع وسجود ایچون (بأیها الدین آمنوا

بولمقلقى لازم توگلدن. مثلا اويله نمازنى اوقمق نيتيله
بر كيمسه طهارة آلوب مسجدگه بار سدهه نجر يمه وقتنك
(قولاق قافغانده) اويله نماز يمه كرسكانلكنى ايسنه تو
شروب يتكر ماينجه (الله اكبر) ديب نجر يمه قيلسه بو
كشيناك نمازى نماز بوله در. كهچيلك يوقدر. (واماقول
الشارح وادناه ان يصير بحيث لو سئل عنها امكنه ان
يجيب من غير فكر. و تراه في منية المصلى الى الاجناس
فانها هو قول محمد بن سلمه كما ذكره في البدائع
والخانية والخالصه والا فالمنهه انها تجوز بنية متقدمة
على الشروع بشرطه المتقدم.

سوا كان بحيث يقدر على الجواب من غير تفكر
اولا واهذا قال فى الخانية والخالصه ولونوى قبل
الشروع فعن محمد انه لونوى عند الوضوء ان يصلى
الظهور والعصر مع الامام وام يشتغل بعد النية بما ليس
من جنس الصلوة الا انه لما انتهى الى مكان الصلوة ام
تحضره النية جازت صلوته بتلك النية. وهذا روى عن
ابيحنيفة و ابييوسف وفى البدائع روى عن ابييوسف
فيمن خرج من منزله يريد الفرض فى الجماعة فلما انتهى
الى الامام كبر وام تحضره النية فى تلك الساعة انه
يجوز. وقال الكرخى ولا اعلم احدا من علمائنا خالف
ابا يوسف فى ذلك اه وهو يفيد انه يكفى تقدم اصل
النية ونية التعمين للفرض. ولا يشترط المقارنة ولا
الاستحضر لما نواه فى (اثنائيا الخ).

البحر الرقيق ج ١ ص ٢٩٢

اللهه حمد رسول اللهه صاوة كيتردك دك نصره
اى اللهمك قولى! نى بولور مكا؟ شو زمانك جريان
ايدن احوالكه كوزكنى صالوب قاره ديوسنى دعوت
ايتسام. حالبوكه شو احوال جاريه دن سنك درايه

ومعرتك بنمكندن آرتقرا قدر. نى بولور مكا؟ آتابابا
دن قالغان شرف وحيثيتلى عيانة، محافظه وصافلامق
ايچون سنى دعوت ايتسام. حالبوكه حر اولان كرسدنك
همت شريفه وعزم شريف ايله شرف وحيثيتنى محال
فظه سى طبيعيدر. نى بولور مكا؟ دينكا كيلكان مصيبت
لرى سكا تنبيه ايتسام. حالبوكه دين سنك ظلم واعتسا
فك ايله ضايغ بولوغه يا قلنشدى. يا خود محوية وفنا
يارينك چيتينه اياغن باصدى. نى بولور مكا؟ ايتسام
قايتنه قايتنه ايتسام. حالبوكه خطبه لر ايله غافلر اويغا
تيله بلكه تيه ورلر يهوشاره.

اويلا ب قاره علما صدر لر نندن كتاب ايچلر نندن
بشقه يرده شريعتنك وجودى قالمشيدر؟ اويلا ب قارا
نماز دن بشقه ديندن نه فالمشدر؟ حالبوكه آينده فقرا
غه باشقه لر بيك ضرور بر اش كوره لر. اويلا ب قارا!
عقد زواجك بشقه احكام اسلاميه دن نه قالمشدر؟ حال
لبوكه زنا ديكان بد حصلت آنك باشنه ده تيز دن يته جكر.
اويلا ب قاره! حجد نبشقه نه قالدى؟ حالبوكه مسلمان
نلر آراستدن آينده منع قيلو غه يا قنلاشدى. بناء عليه
يوليكا توغرى، يول دشمانلر نندن برى چغوب اوطروب
ممانعه قيلودن لؤل حج قيلماغه آشغچلق قيل. طور نفسك
ايچون تصحيح توبه ايله آرزق، گناهلر صانالونندن قور.
تقاروچى حاضرله. طور واجبى ادا قيل. سوديكك
نى زياره قيلونى غنيمت بيل. وفا يولنك جفا بيوك كفا.
هلر دن صانالمقده در.

طورده ايت ذات باكيله جناب ذوالجلاله توسل
ايتديكمز حالده، سوديكمز حبيب كبريا حضور سعا.
دتلرينه كلدك دى. درست! يول باشچيسى فساد اولد.
يغى وقت، بو توسلده صحيح اوله آلماز. بناء عليه
الله دن قورق كه مراديكه اير يشور وفايده طابار سن.
بو سيده درست دركه: قلب كوزى صوقر بولسه
مرادقه اير شمك ممكن توكلدر. بناء عليه قلبكى پا كله
ده، قور فديغكدن نجات ونجاح طابار سن. شو نسيد
درستدركه: كناه ذلتيله نصرت غلبه و اوستونلك لذتنى

طاباً آلهما سن. بناء عليه ربكاً اطاعت قبل مسرور
وفرخان اولور سن.

شونسی ده دخی درستدر که: هدایه یولینه ایار-
مکدن بشقه قهر اعدا ایله فوز ونجات طابوق همگن تو
کلدر. بناء علیه طریق حق وهدایتکه ایارده فایزیندن
بول.

بخاری ومسلم هرجهما الله تعالی حضرت ابی عبدالله
بن عمر حضرت نردن روایت ایتمشدر که علیه الصلوة
والسلام ائندمز حضرت لری شویله بیور مشلر در کیمکه
وفات ایدرسه آنک طوره حق بری کیچه وکوندز آثا
عرض ایدیلاور وکور ساتیاور. اهل جنندن ایسه اهل
جنندن اولور اهل ناردن ایسه اهل ناردن اولور.
وآنکا ایتیلور « مونه سنک طوره حق برک تا قیامت
کوندک الله تعالی سنی شول اورنغه یباره چکدر «دیو
دخی علیه الصلوة والسلام ائندمز دن روایت
ایدلمشدر که بیور مشلر (کشینک مسلما نلغبک کور کملکی
کرا ممکن اش وسوز لرنی طاشلامقندن عبارتدر) دیو
صدق رسول الله صلی الله علیه وسلم.

خلافتک ملک که اوری...

اوتکان نومردن مابعد

بشقه صحابه کرامنکده حاللری شوشی روشده
ایدی. یعنی آنلر ناک ملک که وآنندن کلکان خصوصیتلر
که التفات ایتماولری باطل ایله ملتبس بولوندن صافلا
نو جیتیل ایدی. علیه الصلوة والسلام ائندمز حضر-
تلری اولم توشا کینه یاطقاچ صحابه کرام ایله نماز
قیلو ایچون حضرت ابوبکر الصدیق حضرت لرنی اوز
اورنینه خلیفه تعیین ایتدی. زیرا بو امور دینیته ناک
ایک مهم بولغان قسمی ایدی. خلقده آنک خلافتنه را
ضی اولدیلاور. خلافة ایسه خلقنی احکام شرعیه بیورو
غنیچه یورونونی اوستکه آلودن عبارتدر.

اما ملک ایسه اول کوند، ارباب کفر اعدا دینک
گنه ایسلری کیتکان بر اش اولدیغندن وکوب وقت
ملک باطل لاق قاتناشه تورغان بر نرسه بولغانغه کوره
اول وقت آنی تنگه آلوب مذاکره ایتوچی بولمدی.
حضرت ابوبکر ایسه حق خلافتی تمام معناسیله ادا این
رک حضرت پیغمبر ناک فالدر وب کیتدیکی سنن سنیه
لرینه اقتدا ایتدی. پیغمبر علیه السلام دن صکره مر-
تد بولو چیلرغه قارشو محاربه وصوغش آچوب عر-
بلری کلا اسلامیت فلاغی آستینه چینارغه موقف
اولدی.

حضرت ابوبکر دن صکره اش باشینه خلافة بو-
ستنه حضرت عمر اوتوردی. بوده حضرت ابوبکر ناک
اثارینه اقتفا وشونک ایزی ایله یوروب ملت غیر
اسلامیه که قارشو محاربه آچوب آز زمان ایچنده
آنلرغه غالب بولدی. وآنلر ناک قوللرنده بولغان
دینلر لرنی وملك لرنی آنلر ناک قوللرندن صوروب
آلورغه عر بلر که رخصت ایتدی. بناء علیه عر بلر
آنلرغه غالب اولدیلاور و قوللرنده غی نرسه لرنی صو
روب آلدیلر.

حضرت عمر دن صکره حق خلافة حضرت عثمانیه
وآنندن حضرت علی جنابلرینه کچدی بوللر هر قایو
سی ماسکدن تبری ایتمکده وآنک یولینه هم باقما مقل
ایدیلر. خلفا راشدین حضرت ناک قلب عالیارنده بو
فکر ناک نیگز توتوینه سبب اسلامیتنک باشلانغچ بر حا
امه بولوی هم عر بلر ناک بدوی اولوب مدنیت ناک نه
ایدیکنی باماولریدر. شونک ایچون آنلر دینلرینک
نعمت ایچنک زهدکه دعوت ایتوی جهندنده بدویلکری
وطنلری جهندنده هم اوزارینک الفتلندیلری ایکنک
ناچار معیشتده بولولری جهندنده احوال دنیادن بی
خبر ودنیانک رفاه وسعادتنن اوزاق بر قوم
ایدیلر.

ملتلر آراسنده ایک آچ ملت مضر قبیله سی ایدی.
بوللر آشلق اوسمی حیوان سوتلنمی تورغان ارض

حجازده آسلفندن محروم و ممنوع ایدیلر. آسلفق ارض ربیعه و یهنکه مخصوص اولدیغندن و بونلرده اول بیر- لر گه یراق اولدیقلر نندن آنلر نك نعمتلرینه قول صو زه آلمی ایدیلر. آنلر نك کوب و فتمده آشاغانلری چا- یان خنافس (قونگن) ایدی. بونلر نك ایك ماقتا نوب آشادقاری نرسه لریک فاتفه فاتشدیریلوب پشور لگان دوه تیزاگی ایدی. آشاو ایچو یورط بیر یا- غندن قریشیلرده بونلرغه یقین ایدیلر.

نه وقتکه رسول الثقلین علیه الصلوة والسلام افتد مز حضرتلرینک پیغمبر لکی بر کاتبه الله تعالی عرب عصبیتنی دین محمدی اوزرینه طوبادی شولوقندن با شلاب عربلر روم و فارس ملتترینه قارشو تجاوز و هجومه باشلدیلر. الله تعالی طرفندن اوزلرینه وعد ایدلمش یرلرینی آنلردن طلب قیله و صوری باشلد- یلر. و برهم برهم آنلر نك ملکلرینی صو ویره دنیا لرینی یولقه باشلادیلر. فعلی هذا بو عربار گه کیکنک و بایلق دریالری طوله باشلدی. حتی بعض بر غزا لرده بر آطلیغه اوتز مک آلتون حصه نوشکان وقتلر بولدی.

شونک اوستونه بونلر ساناب بتر گیسز یرلر ضبط ایتدیلر. شهرلر آلدیلر. شولای بوله تورب یینه بونلر شول اولگی ناچار معیشتلر نك دوام ایتمکه ایدیلر. ایشته حضرت عمر اوز کیومنی یرتلغان صابن تیری ایله یاماب فرق یاماوی کیوم کیسه در ایدی. و ایتددر ایدی «ای صاریلر وای آقلر کیکنز مندن بشقه سنی آلدانکز . . .» دیو .

آنه ابو موسی الاشعری حضرتلری عرب آرا سنده طاوق بیک عزیز و بیگ آز کشیده بوله تور غان نرسه بولغانلقدن آنی توتوب صویوب آشاوغه باطر چیلیق قیله آلمی تورغان بولغان. عربلرده (ایلاک) دیکان نرسه بولغانلقدن آنلر اوننی کورپه سی ایله بر گه پشوروب آشی تورغان بولغانلر. نه شولای بوله توروب کسبلری دنیا ده ایگ برنچی درجه ده

گی ملتار کسبندن برده کیم بولغان . حضرت عثمان نك خلیفه زماننده صحابه کرام ترلا (خوטר) و آقچدغه هوسلی بولوب حالی کیلگان کشی خوטר آلا تورغان بولغان حضرت عثمان شهید او لغان کونده خازنده بوز ایلیلی مک آلتون و بر ملیون کمش آقچه سی اولوب وادی القری و حنین و بشقه یرلرده گی خوطلارینک بیالری ده ایکیوز مک آلتونلوق اولمش در. آط دوه ایسه دخی شول قیاسده اولمشدر.

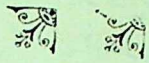
حضرت زبیر نك متروکه سینک سکزدن بر اولو شی ایلیلی مک آلتون اولمش آنک اوستونه مک آط مک جاریه سی قالمشدر. حضرت طلحه نك عراق طرفنده غی یورط یرلر نك داخودی بر کونده مک آلتون اولمش سراه نا حیه سنک گی یرلرینک داخودی ایسه موندنده آرتغراق اولمشدر. عبدالرحمن بن عوف حضرتلرینک مک آطی مک دوه سی اون مک قویلری اولمشدر. مال متروکه سینک دورت دن بر اولوشی سکسان دورت مک آلتون اولمشدر.

زید بن حارث حضرتلرینک یوز مک آلتونلوق خوטר وسائر ماللرندن بشقه بالطه ایله و اطارلق درجه آلتون و کوش او یولوب قالمشدر. حضرت زبیر نك بصره ده مصرده کوفه ده اسکندریه ده بنا قیلدر غان یورطلری، حضرت طلحه نك کوفه و مدینه ده گی یورطلری، شولایوق سعد بن وقاص حضرتلرینک بنا قیلدرغان یورطلری. زماننه قاراب؛ پتر بورغ و مسکو پاصارلری کبی اولمشدر.

یعنی بن منبه نام صحابه نك ایلیلی مک آلتونیله نبقدر داخرد کیتوره تورغان یورطلری و اوچوزمک درهم کوش قالمشدر. ایشته اول زمان کشیلرینک کسب و کارلری شویله اولمشدر. بو ماللر غنیمت ما- لمرندن آرزان بیها ایله آلتوب قالغان ماللر اولد- یغی ایچون بونلر نه جمع قیلو و جینامق دین طر- فندن ممنوع توگلدر زیرا بونلر بارده حلال ما-

للردر. آنلر نك ماللر نده تصر فلر يده اسراف طر-
يقنچه اولمغان بلكه آنلر هر حالده اقتصادقه رعاء-
يه قيلغانلر. دنيا مالنى كوبايتمك نك مذموم بولوى
اقتصاد بولندن چيغوب اسراف بولينه كرمك خوفى
غالب اولديغنددر. بوقسه بر آدم اقتصاد طر يقيله

مال آرتدرسه صرف قيله جق اور نيده حلق بولى
بولسه بو كشى نه قدر مال آرتدرسه ده حلقغه
ودار آخرتنى اكنسابقه ياردم ايتكان بولدر.
آخري وار.

همده بونده اجماع نك ايكنچى مرتبه تقسيمه بيان
قيله مز.

اجماع ايكى قسم بولدر. برسى حكم نك قطعيتن
مفيد بولغان اجماع بار. آنسى اجماع طعى بو-
لماس. ۲ نچى حكم نك قطعيتن مفيد بولمغان اجماع
بار آنسى سند اجماع طعى بولور. بو وقتك اجماع
بارى تاكيدنى گنه مفيد بولدر. مثلا نقل فر آن كى
اجماع نك تمام بولوينه ائمه حنفيه فاشنده عصر
نك تمام بولوى شرط توكل. شافعيه فاشنده عصر
نك تمام بولوى شرط. چونكه شافعيه فاشنده شول
قالغان اجماع قيلشقان كشى نك رجوعسى احتمال
ديدر. حنفيه فاشنده بر قات اجماع منعقد بولغاندن
صوك رجوعسى نك توهمى اجماعغه ضرر بيرميدر.
مجرد قرار لرى كفايه قيلدر. دخى اجماعغه بعضلر
زمن اصحابده مجتهد فييه بولغان مسئله بولماونى
شرط قيلدیلر. بعضى لرى بونى شرط قيلمادیلر. زمن
صحابه ده كه كه مجتهد فييه بولغان بولاسون كه كه
بولماسون حاضرگى عصر معتبر ديگانلر. لىكن
اولگى لرى نك دليل لرى يعنى علل لرى صحابه لرى
تضليل لازم بولماسون ايچون ديلر. صوكفى قول
ابالرى نك سوز لرى: اصحابنى تضليل لازم بولوى

قياس برله عملده تضليل لازم بولمغان كى بونده
ده لازم بولوى ديلر.

اجماع نك حكمى حكم نك يقينا ثابت بولوب منكر
نك كافر بولوى. موگا دليل مولى سبحانه وتعالى
نك (ويتبع غير سبيل المؤمنين) قول كريمى دخى
مولى سبحانه وتعالى نك (كنتم خير امة الايه) آيه
كريمهسى. چونكه خيريه حقيقتنى موجب بولادر. فى
نرسه ده اجماع قيلغان بولس لرى شونده. چونكه مولى
سبحانه وتعالى (فماذا بعد الحق الا الضلال) بيورمش.
هيچ شك يوفكه ضلالده بولغان امتده خيريه بولماس
همده مولى سبحانه وتعالى نك (تأمرون بالمعروف
وتنهون عن المنكر) آيه كريمهسى اجماع نك مثبت
احكام ايدكنه دليل بولدر. چونكه اگر بو امة بر
نرسه كه اجماع قيلس لرى بو امر معروف اگر بر نر
نرسه نى نهى برله اجماع قيلس لرى بو منهى بولغان نرسه
منكر بولدر. شونك ايچون بو امة محمد صلى الله عهم
لر نك اجماع لرى حجة بولدر.

بو يوقارودن بيرلو سويلنگان سوز لرى توضيح
سوز لرى. همده بونده تلويح سوز لرى نده بر نچه يازا
چاق مز. واستدل على افادة الاجماع بثبوت الحكم يقينا
بوجوه من الكتاب والسنة منها قوله تعالى (ومن يشا

تاریخ ادیان در سلسلری

تاریخ ادیان

محترم موسی افندی درسی

دین نه ایتمش بیاندن قبل. تاریخ ادیان حقند بر ایکی سوز سویله مک البته مههدر. انساننک احوال اقتصادیه سندن، سیاسیه سندن، ترقیات علمیه سندن، تاریخده بحث ایتمک مهم اولور ایسه، دیانت انسانیه نك تاریخندن بحث ایتمک، شبهه یوق، دها زیاده اهمیتلی اولور. دین انسان نك روحانیتی طرفنده ترقیاتندن عبارتدر: حیات انسانیه ده الك اساسلی الك مؤثر روح-روح دیانتدر. بر ملتک دینی اولمکنک طبیعتدر. انساننک حیاتندن مقصدی، حیاته سیاستی همه سی او انساننک دیننده انعکاس ایدر. بر دین، بر زمانه قیاسلام سویلنور ایسه، او دین ملتک او زمانده اولان درجه سنه غایت درست بر میزان اولور. هر بر دین اوز اتباعلرینک درجه فکرلرینی آچیق صورتده کوسترر. انساننک مقصدلری حاجت لری تلاوتنده دعالرنده تماما ظاهر اولور. قربان لری ده عمومی وجدانک تحملنه مناسب کلور. انساننک دیانتیه مدنیتی بری برینه تبعاً تقدم هم ترقی ایتدکلرینه کوره، انساننک درجه دینیه سی مدنیه سنه تماما مطابق اولور. اوله ایسه، تاریخ ادیان دن بحث ایتمک مدنیت اساسلرنندن اصولندن بحث ایتمک دیلمک اولوب، انساننک هم روحانی هم مادی ترقیاتندن بحث ایدن بر تاریخ عمومی اولور. بوندن دها زیاده مفید بر علم عالم انسانیتده تصور اولنه بیلورمی؟

تاریخ ادیاننک شو جهندن اهمیتلی علوم و معارفه رغبت ایدن هر بر ملت ایچون البته غایت بیوک در. لکن بزم اسلامیت ایچون تاریخ ادیاننک دها بیوک بر اهمیت مخصوصه سی واردر. بز اسلامیتنک علویتنه کمانه: بر بوزنده عالم بشریتده ظاهر اولمش دینلره قیاسله الك افضلکنه ایمان ایدر ایسهک، شو ایمانه زده قوری برلاف، برهان سسز اساس سسز بر دعوی دگل ایسه، او تقدیرده بزه اولده کلوب کتمش یاخود شو کونه قدر قالمش دینلرک هر برینه تفصیلاتیه واقفی

«حسینییه مدرسه سی» نك دینی بر مدرسه او- ایدغنی ملاحظه قیلوب ۱۹۰۶ نچی یل اوشبو مدرسه ایچون پروگرام توزوچیلر «تاریخ ادیان» درس لری کرتمشلر ایدی. دین عالمی نه قدر عالم او امسده اولسون «تاریخ ادیان» ایله آشنا اولما- دیغنی صوگ قویرنیز پاراخود مثالنده، عبث وفا- ئده سز بر آدم اوله جقدر. دین عالم لری ایچون اوشبو فن. قوشلر ایچون قانات ضرورلغی قدر ضرور اولدیغی سببندن بو کونگی مدنیتلی قوملر نك دینی مدرسلرنده برنچی درجه ده اهمیت ویر لوب اوقوتولمقده در. شویله که «تاریخ ادیان» ایله آشنا اولمامش آدم، بونلر نظرنده «دین عالمی» صانالماز. اول کیمسه اوزیده اوزینی «دین عالمی» دیه ظن ایدوب یورماز.

معلم اولنمادیغی سببلی، بو کونه قدر «حسینییه» ده اوشبو تاریخ ادیان درسلری اوقولمامش، شا کردلرنک عوام نظرنده بمان اسمارینی چیقاررغه سبب اولان طالبه لرینک بری ده اوشبو درس او- لمش ایدی (چونکه عوام نظرنده فقه و اصول. نحو و صرفدن باشقه سی جهله سی «فن» در. وهر بر فن آنچق اینرنیز و ماشینیست اولور ایچونکنه لازمدر) شمدی حمدلر اولسون اوشبو درسنی اوقوتوق خدمتنی فاضل محترم موسی افندی جارالله جنابلری اوز اوستیه آلوب، پروغرامه موافق اوقوتوررغه کرسدی.

درسلرنی مطبوعات واسطه سیله اوقوموق عادتلی بو کونده شایع اولدیغندن باشقه مدرسه شا کرد لری هم استفاده ایتسونلر و اوقوسونلر ایچون محترم موسی افندی نك درسلری بر قدر تفصیل ایله «شورا» صحیفه لرنده ترتیب ایدلنوب وارلاچقدر. امیدمز درکه تحصیل اوستونده اولان شا کردلر فرصت لری اولان معلملر، اوشبو درسلرنی تعقیب ایدرلر و اوز اوزلرنندن درس الهق (مطالعه) اصولی ایله استفاده ایلرلر. «شورا»

اولوق لازمدر. دیگر دینلرک اعتقادارینی تعالیملرینی بیلنمهش ایکن «اسلامیت دینلرک الگ افضلی» دیمک درست اولورمی؟ بر تقدیر سوزمز درست ده اولسون. لکن بلا مقایسه سویلنمش سوز دیگر هلتلرک کو زنده بر قیمت علمیهیی حائز اولا بیاورمی؟ بزم شریعت اسلامیه عائب علمینده حکم ایتمکدن حاکم لری منع ایتمشدر. اوله ایسه، اولده کلوب کتمش دینلرک تفاصیلی بزه معلوم دگل ایکن، او دینلرک نك نقصانی یاخود بطلانیه نصل حکم ایده بیلورز؟ اسلامیت او دینلردن افضلدر دیمک ایچون، شبیه یوق، او دینلرک بزه معلومیتی لازمدر.

تاریخ ادیاندن بحث ایتمک بزه اوچ فائذ ویرر (۱) اولا اسلامیتک علویتی بزه کون کبی ظاهر اولور. (۲) اسلامیتک حقانیتنه علویتنه ایمانمز، شو کونده روسیهده وار اکثر اماملرک ایمانی کبی «عن جهل» ایمان اولوقدن نجات بولور. (۳) عموما طلبه لرمز نك، اکثر یا اماملرک ایمانلرینه اعتقادلرینه استیلا ایتمش اضطراب یا پجان کبی بیوک بر بلیه دینییه روسیه مسلمانلرینک باشلارندن مرفوع اولور.

تاریخ ادیانده تعالیم اسلامک علویتنه حقیقتنه دلالت ایتمک جهتی شو کونده بر یوزنک وار اهل اسلامک روحنه هم مزاجنه غایت موافق غایت ملایم هم محبوب بر جهتدر. شو جهتی اعتبار ایدر ایسهک تاریخ ادیاندن بحث ایتمک اهل اسلام ایچون غایت بیوک اهمیتی حائز اولوب، دینی مدرسهلرده تاریخ ادیانی علی الاجمال ایسهده او قومق واجب کبی بر شیدر زیرا تاریخ ادیان حیات انسانیهده مدینتک اساسندن بحث ایدر بر فن اولوب، تعالیم اسلامک الگ صوک درجه علویتنه دلالت هم برهان اولا بیلور یالکز بر واسطه در.

بوگما کوره بزه شمعی شوراده دینلرک تا ریخندن بحث ایدرز. او دینلر نصل نشیات ایتمش صوگره نصل ترقی ایتمش؟ ترتیبیله بیان قیلورز. لکن بز ایسه اولگی دینلردن بحث ایدر ایکن، او دینلری انسانلرک جهلرندن عقلسزلق لردن کفر لردن وجوده کلمش شیلردر کبی نظر ایتمه یوب، بلکه دینده انسانده طبیعی بر حالتدر؛ مدنیت کبی طبیعی بر صورتده نشات ایتمش؛ طبیعی صورتده بلاسکته ترقی ایدر بر حالتدر نظریله همه ادیاندن

تام هم خالص بر حریتله علمی صورتده بحث ایدرز. حیات انسانیهده هر بر شی طبیعی صورتده باشلا نوب، طبیعی طرزده بر سلسله ترقیات اوزرنده بلا توفیق ترقی ایدر طورور. انسانک دینی ده شو عادی عمو می قاعده طبیعی حکمندن مستثنی دگلدر. احوال اقتصا دیه احوال سیاسییه کبی انسانک دینی ده غایت ساده بر طرزده باشلانوب، صوگره دائما حرکتده بولونوب اعیانا ترقی اعیانا انحطاط ایدرک شو کونگی عالنه کلوب یتمشدر.

بز شو اعتقادی قبول ایدر ایسهک، البته، دینلرک هر برینه احترام نظریله باقارز. بر ملتی عبادتی یا اعتقادی ایچون تکفیر یا تضلیل ایتمکدن البته بتون قوتنزه اجتناب ایدرز. همه دینلره بر دینک سلسله ترقیاتنه نظر کبی نظر ایدر ایسهک، او وقت دینی ایچون بر ملتی تکفیر ایتمک، یاخود دینی ایچون بر ملته عداوت صافلامق ضرورتی بزه البته هیچ بر صو رتله قالماز. ادیانک تاریخندن بحث ایدر ایکن، بر دینی حق، دیگر لرینی باطل دیمک کبی تعبیولری قوللانق دن، ادب بحث اقتضاسیله، بز البته احتراز ایدرز.

بیلورم سو سوزمنی اهل کلامک اکثری، صوگ زمانلرده بزم کتب کلامیهیی او قومشلارک همه سی انکار ایدر. یالکز اسلامیه دگل، بلکه فقط اوز مذهبندگنه تعصب ایدوب، دیگر همه انسانلری تضلیل یا تکفیر ایدن بر متکلم حوصلهسنه همه انسانلری تصویب ایتمک هر بر انسانی نجات دائره سنه ادخال ایتمک اعتقادی هیچ بر صورتله صیغماز. لکن شو اعتقاد بر حقیقتدر. انشا الله شو حقیقتی «شورا» صحیفهلرنده آیات قرآنیله ابله اثبات ایدرز.

عموم عالم انسانیتک نجاتی مسئلهسی بزم کتب کلا میهده بر مسئله خلاقیه کبی نقل اولنمشدر. کتب کلا میهده بحث نظرده، کتب اصولده باب اجتهاده شو مسئله «مجتهد فی الاصول مصیب می دگلمی؟» عبارسیله ذکر قیلنوب، علمای اسلامک اکثری «مجتهد فی الاصول قطعا مخطی در» دیمشدر. جاحط: عنبری. محاسبی کبی بیوک اماملر، همده صوفیهلرک بیوک اماملری «اصول دینده اجتهاد ایدن انسان البته مصیبر» دیمشدر.

صوفیهلرک الگ بیوک لری دائما تکرار قیلنور بر تسبیح کبی

صورتك آچامش قاپولارینی انسانلر كڭ يوزنك قاپاماق
ايچون: «عموم عالم انسانيتكڭ نجاتيله» حكم ايدرم.
بنم شو مسئلهده اعتقاد شويله در.

تاريخ اديانندن يوليله بحث ايتمك ايچونده عالم
انسانيتده هر بر انسانله گوزل صورتك معامله ايتمك
ايچونده، البته رحمت الهيه نكڭ عموميتنه، عموم انسا-
نلر كڭ البته يوم قيامتده نجاتنه اعتقاد باغلامق لازمدر.
بن بيلورم. شو سوزمى ايشانلر، اماملر قبول
ايتيمه يور. يالكز اسلاميت ايچونگنه دگل، اوزلرينه
تماميله معلوم دگل اشعريلك حنفيلك مذهب لرى ايچون
ده جاهلاننه تعصب ايدوب، اوزلرينك جهليات لرينه
مخالفت ايدن هر بر آدمى تكفير ايدن اماملر ايشا-
نلر البته «عموم عالم انسانيتكڭ نجاتنه» اعتقاد ايدمزلر.
اهل علمى نكفير ايتمك عالم اسلاميت ده

اسكى بر بلييه ايدى. شو كونلرده بزم روسيه ده شو
تكفير بلييه سى فوق الحدود انتشار ايتدى. هر بر
ايشان هر بر امام اوزينك جاهلاننه هواسنه موافق
دگل آدمى تكفير ايدر اولدى. علميله مقابله ايتمك
عاجز ايشان يا امام اوزلرينك قصور لرينى نادانلىق
لرينى گوياستر ايتمك فكريله اسلاميت پردهسى آرقا
سندن، آچيق فكر يولنه سلوك ايتمش هر بر انسان
اوزرينه تكفير اوقلرى آثار اولديلر. اويله ايشان
لر كڭ اويله اماملر كڭ اسلاميتله بر پارهلك آلمش وير
شلىرى يوق ايسه ده، او ايشانلر ديگر انسان لرى
تكفير ايتمكدن اوتانماز اولديلر.

شو قدر عمومى همده تحملدن طيش اولان او
بلييه يد بر قدر چاره بولمق ايچون، ياخود او ايشان
لر كڭ حميت جاهليه ارينه بر قدر تعديل ويرمك
ايچون، تاريخ اديانندن بحثلر مه مقدمه صورتنه
«رحمت الهيه عموميتى» مسئله مهمه سنه دائر قرآن
كريمده وارد اولمش ايتلىرى بوندىن صوك «شورا»
صحيفه لرنده علمى بيانلر بله نشر ايدرم انشا الله.
رحمت الهيه عموميتنه براهينى اقامت ايك بيلور
ايسم، صوكره انشا الله تاريخ اديانندن بحث ايتيمه
انتقال ايدرم.

سامضى على شرطى وبالله اکتفى
وما خاب ذوجد اذا هو حسبلاشورى ۲۲ نومر

اداره.

مخترم اوقوچيلر من آراسمه بلكه بو مقاله نى حقيله
تيوشونجه اگلاب يتمك كشيلىرده بولور. شونك

فكلهم فى رحمة الله خالد

موحده اوذوالشريك وجاهد

بیت حقیقتلرینی اوفور ایدی. یعنی انسان لر كڭ هر
برى موحده مشرك يا منكر اولسون، اللهك كيك
رحمتلرنده مگگو قالاچقدر.

ابو يزيد بسطامى، جنيد بغدادى، ذوالنون مصرى
كبنى الك بيوك اهل تصوف، كلام همك اصول كتابلرينك
روايتلرينه كوره عالم اسلام اسملرى محترم بيوك
علمای نظر عموم عالم انسانيتكڭ نجاتيله حكم ايتمشلر
ايسه. بنده او بيوكلر كڭ او قدر معقول سوزلرينى
ممنونيتله قبول ايدوب، تاريخ اديانندن بحث ايدرم
ايكن هيچ بر قومى هيچ بر ملتى اعتقادى عبادتى ايچون
تكفير يا تضليل ايتمزدن خالص همده معقول بر حرريت
نامه ايله هر بر ديندن ادب دائره سنده بحث ايدم
بيلورم.

عالم انسانيتكڭ مدنيتى نصل ايسه، ديانتيله اويله
در. انسان احوال مدنیه سنده، شبيه يوق، طبيعى
صورتده ترقى ايدم كشمدر. مدنيتكڭ دون در جهلر نكڭ
اولوب كچمش انسانلرى، مدنيتكڭ دونللكلرى ايچون،
شو كون سوكمك ياخود عيب ايتمك جائز دگل ايسه،
ديانتكڭ دون درجه لرنده اولوب كچمش انسانلر يده
سوكمك يا تكفير ايتمك البته ادب بحث اقتضاسنجه هيچ
بر صورتك مناسب دگلدر.

دين انسانلرده طبيعى فطرى بر حالتدر: الله قرآن
كريمده روم سوره (۳۰) نچى آيت كريمه ده «فاقم
وجهك للدين حنيفا. فطرت الله التى فطر انسانس عليها.
لا تبدل لخلق الله». ديمش دگلمى؟

ايندى شو آيتكڭ معجز نظمنده بر قدر ملاحظه
قيلايق: الله دينكڭ فطريلىگينى بيان صوكده «لا تبدل
لخلق الله» نچون ديمش؟

بونك صوكنده شو آيتكڭ اوزنك «ذالك الدين القيم»
كبنى جمله معجزه يى ذكر ايتمكدن مقصد الهينه ايدى؟
بن قرآن كريمده بويله معجز آيت لر كڭ ارشاد
لرينه مهتدى اولوب، «ربنا وسعت كل شى رحمة
وعلما» كبنى آيت كريمه لر كڭ احاطه عموميله لرى دائره سنه
عموما هر بر انسانكڭ هر بر ملتكڭ دخوللرينى جز ما
قطعا بيلوب، ارحم اكرم الله حضرت تارينكڭ الك كيك
رحمت مطلقه لرينى مسكين انسانلر كڭ هيچ برندن قز-
غانماق ايچون، عالم وجودكڭ هر بر ذر سنه قدر من
غير حساب مبدول قيلنمش رحمت مطلقه نكڭ الك كيك

ايچون مقاله نك جملهرى آراسنده ايڭ آرتق يوراك يارغچلر ينى هم تصديق قىلوب، وارستقه توتقان كشىلر نك قىلبلر ندىن، عزيز ايمانلر ينى، ايڭ مرحمتسىز وعفر يتلر گه لايق صورته، قوالاب چىغاره تورغان جمله - لرنى آيرم آچق تاتار تلىك يازوب آڭلاتونى مويىمز نك بورچى ديب بيله مز.

مونه اول جملهلر نك برسى شولدر (بز شو اعتقا دى قبول ايدر ايسك البتة دينلر ك هر برينه احترام نظريه باقارز. بر ملتى عبادتى ايچون يا اعتقادى ايچون تكفير يا تضليل ايتكىدن البتة بوتون فوتمزله اجتناب ايدرز) بز نك آڭلادىغىز غه كوره بو جملهلر نك خلاصه سى شولدر.

نصارانك عيسى عليه السلامنى الله نك اوغلى ديب اعتقادلرينه وميلاد عيسى دنصوڭ پيغمبر كيلوى يوق ديب اعتقادلرينه يهوديلر نك شولوق عيسى عليه السلامنى زنادن توغان ديب اعتقادلرينه ووسى عليه السلام دنصوڭ پيغمبر كيلميه جك ديب اعتقادلرينه ومجوسيلر نك ئله نيچه تورلى الله ارغه اعتقاد قىلولر ينه وفايوسينك صغر فرجه طابنولر ينه ودهر يلر نك الله ديگان نرسه يوق ديمكلرينه پيغمبر ديكان نرسه وكتاب ديكان نرسه لر يوق نرسه اول ديمكلر ينه حرمت كوزيله قاريهز (حرمتلير) وبو ملتلر ينى بويله اعتقادلرى ايچون كافر لر ديمكه اداشقانلر ديمكه بار كوچ وقتمز ايله قارشوتوره مز ديمكىدن عبارتدر.

حالبوكه بو سوزلر قرآن كريمه گى (لقد كفر الذين قالوا ان الله هو المسيح ابن مريم) مائده ۷۵ ده (لقد كفر الذين قالوا ان الله ثالث ثلثة) مائده ۷۶ ده اولان آيات بيناتقه وبونلر كىي نچه ونچه آيات قرآنيه به بار كوچومز، فوتمزله قارشو نو ره مز ديمكىنك عينيله تفسير قىلونه چف سوزلردر. بو اعتقادلر ايمان ياطقان صاوتقه كردكلرى كىي عز يز ايماننى ايڭ م حمتسىز عفر يتلر كىي حقار تلب طيشقه چغاره در. ايمان صاوتى بالاخره بو كىي كفر يات ايله طولوب قاله در. شولارنى بوشالتماي نچه تو روب اول صاوتقه ايماننى قويمق ممكن توگلدردر.

بوقار يده صفتى مذكور جملهلردن برسیده شو - شيدر. (صوفيه لرك ايڭ بيوكلى دايمه تكرار قىلنور بر تسبيح كىي (فكلهم فى رحمة الله خالد * موحد او ذو الشريك و جاهد). بيت حقيقتلر ينى اوفور لر ايدى يعنى انسانلر نك هر برى موحد مشرك

يا منكر اولسون اللهم لك كيك رحمتلر نده مڭگو قالا جقدر) بو جملهلر نك خلاصه لريده بزم آڭلادىقه مز - غه كوره " انسان اولغان دنصوڭ تىلاسه مسلمان او لسون تىلاسه خرستيان اولسون تىلاسه يهودى او - لسون تىلاسه مشرك، مجوسى يا خود دهرى اولسون بونلر نك هيچ برسى طيشك قالماق اوزره هر برى وبارچه سى مڭگولكككه الله تعالينك رحمتنده قالا - چقدر در " ديمكىدن عبارتدر.

بو اعتقاد ايسه (ان الذين كفروا وظلموا لم يكن الله ليغفر لهم ولا ليهديهم طريقا الا طريق جهنم خالدىن فيها ابدى وكن ذلك على الله يسيرا) سورة نسا ده ۱۶۷ - ۱۶۸ آيت همده (ان الله لعن الكافر يين واعد لهم سعيرا خالدىن فيها ابدى) سورة احزاب ۶۳ - ۶۵ آيتلرينه اوتنك صوغه آفئك قا رهغه مخالفتى كىي تمام معناسياه مخالف اولدىغىدن بو اعتقادلر ايمان صاوتينه كرسه لر، صو ايله طولى صاوتقه واق طاشلارنى كيتوروب توتورغانده صو نيچوك صاوتدن چغوب آغوب كيتسه ايمانده شولا يوق آغوب كيتهدر.

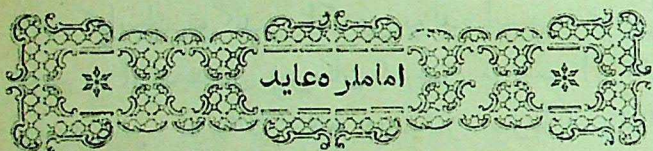
منجوس ومشئوم جملهلر نك برسيك شولدر. (بن قرآن كريمك بويله معجزايتلر ك ارشادلر يله هتدى اولوب ..... عموم عالم انسانينك نجاتيله حكم ايدر م. بنم شو مسئله ده اعتقاد شويادردر) بو جمله نك خلاصه سى معلومدر بو جملهلر ايله بيگييف اوزينك ننداين طبقه ده ايد - يكنى مسلمانلر غه اعلان ايتهدر.

فالى الله المشتكى. شولا يده بولسه اسلاميتهز حسبياه محكمه شرعيه رئيس محترمى مفتى حضرت واعضاء محترمهلر قضاة الاسلام حضرتلرينك انظار دقتلر ينى اشبو جمل مشئو مهلره جلب ايدمهز. آنلردن قالا بالعموم علما كرا - منك انظار دقتلر ينى وآنلردن قالا متولى مدرسه ادعا سنده اولانلر نك وآنلردن قالا شول مدرسه گه تحصيل ايچون اولادلر ينى كوندرهش آنلر نك وآنلردن قاله بالعموم اهالى اسلاميه نك انظار دقتلر ينى جلب ايدمهز خصوصيله دار الخلافه جرايد اسلاميه سنك وبالخاصه محترم (صراط مستقيم) ريفقهز نك نظر دقتلر ينى دعوت ايدر ز.

وانشأ الله كله جكده علمى رديه لرمزى اوقوچيلر - مز نك نظر كاهلرينه عرض ايدر مز.

بوله در. همك مولى سبحانه و تعالى نك (اطيعو الله و اطيعو الرسول و اولو الامر منكم) آية جليله سنده بولغان اولو الامر دن مجتهدين امة مراد. اتفاق قيلو چيلر كندلرى مجتهد بولماسلر بو وقتده مجتهدلر دن صو راماقارى واجب. مولى سبحانه و تعالى نك (فاسئلوا اهل الذكر ان كنتم لا تعلمون) آية جليله سى بونك و جوبن مؤيد بوله در. بعد السؤال بونك برله حمل و احب بولادر.

نوع اولده قضيه مز شول اتفاق فيلعان آدم لر فاشنده يقينى بولورغه كيره ك بولادر. رالا كذبكا اتفاقارى لازم بوله در. لکن هر نه قدر بولسه ده اجماع نك انعقادنه عالم فقيه متقى امين بولغان آدم لر بولورغه كره ك. مولى سبحانه و تعالى نك (ونفس وما سواها فالههها فجورها و تقويها قد افلح من زكياها و قد خاب من دسيها) بيور مش اولماسى شو كا اشاره بولادر نفس مز كاتدن مراد توضيح (هى المشرقة بالعلم و العمل ديه تعريف قيلمش. (!) ف. سيمانى آخرى وار

اماملر حالندن بر نيچه غزينه لارده مقاله لر ياز- يابوب انلر احوال معيشه لر ينى اصلاح خصوصنده بر مقدار فكر لر يوروتلدى. فقط فكر بيك مجمل و توتو- ر قسز اولوب چله سى (اصلاح كرك) ديمكدن اوزم- يلر. بونلره فارشو اهالى! «وسلمنا اصلاح كرك فقطنى رويشه اصلاح قيله يقى و صور اغان نرسه كز نيدر» ديسه لر البته بو سؤالگه جواب تيوشليدر حتى سؤال دن اولوك جواب سؤال مقدر ايدوب يازلسه مباحثه و مدا و له افكاره يول آچيلوب معين بر دائره ايچنده سوز سويلنور ايدى.

بنأ عليه شو (اصلاح كرك) ديگان جملهنى تحليل ايدوب

(*) نه اورنبورغ جمعيتنده سويلاوچى موسى افندى ناتار مالايرون يوانن ساتاشدرو اوچونوى بلام نه دنر بو آيتنى بتونلاي باشقه ايتدروب تفسير ايتته. مصحح.

فق الرسول من بعد ما تبين له الهدى ويتبع غير سبيل المؤمنين نوله ما تولى و نصله جهنم و ساءت مصيرا) وجه الاستدلال انه تعالى اوعد باتباع غير سبيل المؤمنين بضمه الى مشافة الرسول التى هو كفر فيحرم اذ لا يضم مباح الى حرام فى الوعيد و اذا حرم اتباع سبيلهم اذ لا مخرج عنها لان ترك الاتباع غير سبيلهم فيدخل فى اتباع غير سبيلهم فيلزم اتباعه. تلويح.

صاحب توضيح اتفاق مجتهدين فى ايكى نوع كه تقسيم قيلوب بويله ديمش: منم حاطر مه بر نرسه كيله در مين ايتنه من متفق عليها بولغان قضيه يعنى حكم ايكى نوع. بر نوعسى يا جميع آدملر اتفاق قيلر لر «العدل حسن و الظلم فييح» قضيه سى كيمى ايكنچى نوعسى جميع آدملر اتفاق قيلمس لر بلسكه جميع مجتهدينلر گنه اتفاق قيلر لر يعنى امة محمد صلى الله عه مدن بولغان مجتهد لر. بو صوكفى نوعسى امة محمد صلى الله عه م نك خواصلر يندن بولادر. چونكه نبينا صلى الله عه م خاتم النبيين بولوب آندن صوك و حى منقطع بولدقندن. همده مولى سبحانه و تعالى (اليوم اكملت لكم دينكم) بيور مش اولماسندن هيچ شك يوق كه و حى صريح ايله ثابت بولغان بيك آز بولنمشدر. بونندن ماعدا احكام مهمل قالدردنه دين كامل يولميدر. بويله بولدقندن علميا مجتهدينلر كه قرآن حديثدن استنباط احكام تيشلى بولادر. اكر مجتهدين كرام لر بر حكم برله بطريق الاستنباط اتفاق قيلسه لر باشقه مسلمانلرغه بونى قبول ايتو واجب بوله در. چونكه بويله مجتهدلر نك اتفاق بينه قاطعه بولادردنه بو كا مخالفة اصلا جائز بولميدر. مولى سبحانه و تعالى (ولا تكونوا كالذين تفرقوا و اختلفوا من بعد ما جاتهم البينات) بيورما- سى. همده (وما تفرق الذين اوتوا الكتاب الا من بعد ما جاتهم البينات) بيورماسى همده (فلولا نفر من كل فرقة منهم طائفة) الاية بيورماسى. هر بر سى امة محمد صلى الله عه م نك ما بينلرنده بو- اغان فقها مجتهدينلر يند اتباع نك واجب ايدكن بيان

ایدوب ایچندن نیلر چیغه، فایولری، فایده لی شول توغر یلار ده ده مداولئه افکار قیلما لیدر. اصلاح کر کدن مراد البته امام لرغه بر دکان آچوب ویرلسونده شونده سودا ایتسونلر دیمک دگلدنر. بو حالدده شو اصلاح کرک دیمکدن مرادنی آچق ایتوب تعین ایتمک کرک بوله در.

تعین مراد ایچون ایکی یولنک برسنی باشلاب انتخاب واختیار ایتمک لازمدنر. یعنی امام لر حالنی اصلاح ایچون یا اولدن کیلگان مجانا خدمت ایتو، واهالینک مجانا ویرمش صدقه لرینی آلو یوللرینی بتونلای طاشلاب ایچار واستیچار طریق ایختیار ایتملیدر لر. یاخود کینه شول اسکی یول ایله بارلسه ده اهلینک صدقه بیرو یوللرینی بر آز نظامغه قویهق ایله قناعتلونوی اختیار ایتملیدر لر.

اولگی یولنی قریه ارده تطبیق ایتو بیک آغر اولدیغندن بو خصوصه حکومتک ده قاتناشوی ضروریدر. حکومت قاتناشوب رسمیتکه قویمغانده آندن فایده کیله چک توگلدنر. ایکنچی یولده ایسه صدقه بیرو مجبوری اولدیغندن بیر مکان کشیدن کو چاپ آلو ممکن اولمیه چقدر بو حالک اصلاح دیدیکمز، سویا کسز تلنک بر نوع حرکتندنگنه عباره بولوب قالوی لازمدنر.

ایشته امام افندیلر مز دن اشبو ایکی یولنک برسنی اختیار ایدوب اوز فکرینی آچق صورتیه بیان ایدو- چیلر بولسه مجله صحیفه لر ایچقدر. فکری نشر ایدیلور. بر خط حرکت تعین ایدلگچ فکر یور- تمکده سهلدر. افکارنک کو بر اکی بر یواغه توقالسه مشاوره مجلس، یاصامق ایچونک ملاحظه لر یوروتیلور.

یولدر . تعجینه

محترم دین و معیشت مجله سی اداره سنه . توبانده- گنی مکتوبه یی درج ایتوونکرنی اوتنه مز.

بزم «نور» جریده سفده هم «دین و معیشت» مجله سی صفحه ار نده مقاله ار مرنی کوروب «یولدر» غزیته سی تعجب ایدوب بر مقدار انتزاع لر ده بولوب عرفی لوق کوستار مش.

«یولدر» غزیته سی ۴۶۵ نچی عددنده «اوپا علمای- سی» عنوانی مقاله ده اوفا علمالر نندن صابر حسنی جنابلری اولده ترویسکی نک فهملی شا کردلر نندن و خدمت کتبخانه سینک مؤسس لر نندن ایدی. شا کرد وقتنده بیرونک چغا تورغان «ثمرات الفنون» که کوزل مقاله لر یازا ایدی.

حاضرده بو کشی نک فکری تمام اوز کاردی، چی قدیمی بولدی. قدیمی فکر لرینی باشده «نور» غه یاز غالادی. اولوقت دین و معیشت که یازار غه نی اوچون در کیلشدر می ایدی. ایهدی حاضر طوب طوغری دین و معیشت نک اوزینه یازا باشلادی. دیه رک بر مقدار رجما بالغیب انتزاع لر چغارا و بونکا شاهد اولارق «دین و معیشت» نک ۳۸ نچی عددندن بزم مقاله مزده بر مقدار سطور نقل ایده ده تیزکنه «بو سوزلر نک همه سی جزئی بر عرض شخصیدن چققغان تعصبلر در مشکل حال» دیه تمام ایتددر.

شول یولدر ده نقل ایدلگان جمله لر نک قایوسندن عرض شخصی لک آنکلانه ایکان تاتار آراسنده بر مقال بار ایدی: «ئلله کجه اورلاغان دیب بله سزمی بز ننگ یورت توغروسنده نیگه جیولشوب توراسنر قبیلندن» دیلر ایدی مونده هم شول قبیلندن عموما یاز لغان بولسه ده بعضی مینی قصد قیلوب یازا برده بوتن توکل دیه خیال ایدالر میکان؟ اگرده عهومی روشک یاز لغان مقاله لر دن یا که سوزلنگان سوزلر دن بیله انتزاع لر صحیح اولورسه هر کم ننگ سوز ویاز- ووندان انتزاع درست بولوب یازار غه و سوزلر گه هم فکراری میدانده درض ایدوگده امکان قالماسه کیراک. رسول الله ننگ (صلی الله علیه وسلم) وعظندن هم بعض منافق لر شوندا ی شخصیاتلرنی انتزاع ده بو-

لنمشلر فقط آلا نفاقارندان بيله ظن فاسدارده بو-
لنمشلر بنم يازدقلمر مجتهدلكنى تنقيد ايدولرم هم
اصول جديد كتابلرى ننگ بعض لر بين يارانمادقم قايدان
لازم فقط بر شخص او چون بولووى؟ بيله سو ظن لره
قايلماغه نه شىء مجبور ايتدى ايكان؟ نى او چون باشقه
لر يازسه اظهار حق او چون بولاده. نورغه ياكه دين
ومعيشت گه يازوچى لر نقى غرض شخصى او چون بو-
لا دور بونينداين قياس نتيجه سى ده قاو منطق ننگ
مقتضاسى در؟ انصاف ايله مطالعه ايدولوب سو ظن
قيلمنماى قانون مناظره ياكه اصول تنقيد موجينچه اداره
كلام گه ميدان يوق مى؟ ايدى. متعصب كهمسه لر كنه
اوزارى نى قدر جرح وفدح ايداراك حتى استهزاء
وتحقير لره قدر وارساده اوزى ننگ حر كتن صواب
كوروب مدافعتديه بر او فالقسه حاضر قار اول قچقرا
ايكنچى كهمسه ننگ فكرينه ميدان ويرمايدر. اما قولنه
قلم توتوب اهالى نى تربيه وصوب ارتقاء وسعادت
دلالة ايتام ديگان كهمسه خصوصا محرر اولورسه
بيله تار مشربده وفسقه حكيمه بولنه افى مناسب دكلر
ظن ايدارم

قزانده بر مقال بار: «كوچه سى ننگ آچى سون
آچى، توچى سون توچى ديماى نه ديالوم آچى سنده
توچى ديالومى؟» ديوارار يعنى بر اولر ننگ خاطرى
قريله ديه بر شخص ننگ اسمن آتاماي عمومى طرزده
هم يازو يارامى منى؟ اورنده اخذ ايديلور. بنى
چى قديمى بولرب كيتدى ديور عجب! چى قديمى
پشكان قديمى نرسه ده ومقابلى اولان چى جديدى
وپشكان جديدى نرسه ايكان موفى هر قايسن يو-
لنز تعريف ايدوب هر قايلووى ننگ پروغرام وشر-
طرين بيان ايتسه ايديه اقرب بالصواب اولان
اختيار ايداردك.

بر غزيتنه گه يازودن كشى ننگ قديمى ويا جديدى
بولوى چون لازم يا ايسه ينگ جائز توكل چى قديمى
ده چى جديدى ده بولماس اورطاچه معتدل مسلك

بولور افراط وتفريط مذموم اولدقندن توسطنى
اختيار ايدارسه نيك جائز توكل. من نورده «ده
دين ومعيشت» مجله سنده قديمى لك و جديد لك
حقنده بر طرفن تصويب ديگر طرفن تخطئه ايدوب
يازدقم يوقدر. بنم از لادكم حلقى در بن سواد اعظمى
سوهرم سواد اعظمه ايارونى اختيار ايدام. هر شىء
ابتداء ظهورنده جديد اوله دور صونكره مرور زمان
ياكه تجدد امثال بعدنده قديم سانالور. بن اولده
ثمرات الفنون گه يازعان ايكان من اول وقت داكى
مقاله لر ايله حاضر گى يازدقلمر تطبيق ايدولسه
روحى هنوز بر طرزده ظهور ايداچاكدر. فقط
او وقت جديد سانالان مسلك و فكر شيمدى بر مقدار
مفرط لر نظرنده احتمال چى قديم سانالور وارسون
ايله اواسون. بن كندم بر فرقه يه اعضا بولوب يا-
زلوب شو فرقه ننگ سياسى پروغرامن ياكه صنفى
مسلكن كنده التزام ايتدكم يوقدر شو سببى بر
مسلكده ياكه مشربده چقان غزيتنه مقاله يازدقم
سببلى قديمى ياكه جديدى بولووم لازم دكلدر
بن شرق روسه ده «الفت» ده «وقت» ده قران مخبر ننگ
«اخبار» ده هم يازغالادم انسان كندى فكرين نشر
ايدوگه قايد ميدان تابسا شونده نشر ايددر بر
كهمسه رساله واثرن بر مطبعه ده طبع ايتدرو دن شو
مطبعه صاحبى ايله بر فكر ومشربه اولماق لازم
دكلدر غزيتنه گه يازوده هم بيله در بن اينك افراط
صول «فكر» ده هم مقاله يازمش ايدوم شونكا قاراب
بنكا خاتون لردن حجابنى رف قيلو مسلك ننگ ايكان ديه
حكم ايداماس. «اخبار» غزيتنه سنده بعض بر «يتبعهم
العاون» مصداق لردن بولغان كهمسه بنم شخصياتمه
صراحته تيوب حتى افترا لرده بولنوب يازدقى حالده
بنم مدافعه يوللو مقاله مى ده اخبار غزيتنسى كشى خا-
طرى او چون يارتى سن باصمادى صونكره ايكنچى دفعه
شخص مز بور ننگ هجومه كينك ميدان ويردى حاله
بنم مدافعه مى بتونلاى چوبلك گه طاشلادى جوابده

و نقصاناتم کبودر تعداد خار چنده دور معاینت تعداد ایسه نبلاء که خاص مزیت دور. انقر الوری محمد صابر الحسینی.

وقت اخطارینه جواب

۵۴۳ نچی نومر (وقت) ده (دین و معیشت) که بر نچه توری اخطار لر یاز مش. فقط (اخطار) یازوچی بیلمدک اونو توبه یی یوقسه شکر ایله توزنی آیر مدیغی کبی اخطار ایله اتنقادنی آیر مدیغندمی اخطار اورننگ انتقاد اینمشدر.

اولگی انتقادی! کویا بز اشبو کوزده روسچه بر علاوه تار اتوب شول علاوه یالغان یازغانمز ده بو یالغانی (ترجمان) میدانغه چغارسه ده بز لام-میم دیب جواب فایتاره آغانمز ایمش. ترجمانغه جواب فایتاره آلمدق دگل، فایتار مدق. زیرا محکمئ وجدانئ کرک داملا ولی حضرت و کرک محرر مجله، هر ایکی سی عیبسز لر در. بونلرده قصور وار ایسه اوده علاوه دن خبر لری یوقلغیدر.

ایکنچی انتقادی کویا بز کینه اشبو کوزده بر مصرلی خاتوننک خطبه سنی (المنار) مجله سننن ترجمه ایوب یازغاننضوک (بو خطبه توغرس سنده اوز فکر مزنی کله چک نومیر ارده یازارمز) دیب وعده فیلسانغه وعده مز گه وفا قیلمه غانمز یعنی منتقدنک دبدکنچه رد قیلمه غانمز. فقط اخطار چی بزم کیله چک نومر ار گه کیچکدر سا کده) دیکن سوز مزنی (بو نومردن صوگ انک اولگی کیله چک نومردن فالدر مانز) دیب یا ککش مطالعه فیلفانلغی ایچون قصور بز دن اولما ینچه اخطار چینک میینده (موزعه سنده) بولادر.

اوجونچی انتقادی کویا بز (نشرت الجریده سلسله مقالات مفیده فی شئون النساء و البیوت) عباره سنی (سلسله ادلی جریده مقاله لر نشر ایندی) دیه یا ککش

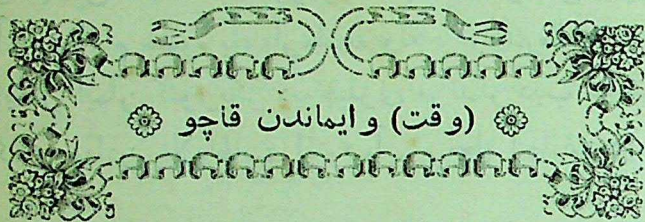
ویر مادی. اونکان یاز باشمک الشیخ زین الله النقشبندی عقده اصلاحی نیندی هجوم لر یاز لوب شونی» ایدل « غزیته سی را حتمنوب شرح ایندکی حالدیه بنم طرفندان یاز لغان سقای مدافعه یه ایدل صفحه لر ی یابقی بولدی مقاله اوله بر ایبر کوندر مش مار قه لر مده ایدل اداره سنده قالدی بلکه جو ابغه ده تنزل اینمادی لر. مونه بولار برده تعصب تو گنده نه دور عجبیا! بن جدیدی اولام دیه حضرت مریم عقده مانا صطردن طشره چیغوب کیتوب صو بوینه باروب یکت لر ایله صو کر دیکنده نه اس حاصل بولوب ایبر لر نک شتیوتی حلولی ایله حامله اولوب حضرت عیسی فی نغری» دینم. بلکه حضرت مریم فی آندی غسسته ن پاک دیه اعتقاد ایدارم حضرت عیسی فی: «کلمة الله القاها الی مریم و روح منه» دیه اعتقاد ایدارم.

همده رسول الله بک حدیث لرین» اوز زمانه موافق سیاسی بو وغرامدن و خط حرکتدن عبارته شیندکی وقتک تطبیقی لازم دگل» دیه» حکم بلکه «وما ینطق عن الیوی» دیه اعتقاد ایدارم. همده پیغمبر لر نک معجزه لری عقده» باشقه کشی لر» دوشونو نه کان بر نچه اسباب غفیه واسطه سی بول بولمشدر یوقسه دنیاده اسبابدن مسبب منک بولماز» دیه اسبابی بالطبع مؤثر دیه اعتقاد ایدارم بلکه معجزه لری الله تعالی نک قدرتی تعنته داخل غارق عاده لر دن دور رسول لر نک رساله دعوی- سی نک صدقته علامه اوچون الله تعالی طرفندن رسول لر یئنده اظهار قیلمیشدر دیه اعتقاد ایدارم. جسدا یله اسرأغه هم حشر جسمانی گه معتقدم. بو نوع اعتقاد لر م اوچون چی قدیمی اولور سام عجب دگل در اولمده اولسون. هک نه نیلاسه نیندای کشی بولمده عالم بولسه کبر اک عامل بولسون کبر اک فاسق بولسون مجتهد دیمم بو خصوصه خطا ایدار سام جناب حقن عفو و مغفرة استارم. آرتق بنم عقده یازوب کاشد قرا اسراق اینماونی رجاء ایدارم زبو اکه قصورم

ترجمه ایتکانمز. درستی (الجریده) عزت‌سی صره مقاله نشر ایتکان ایدی) دیب ترجمه فیلورغه کرک ایتکان. فقط اخطارچی یاغان سویلی افتر اقیله در بزم عباره مز (سلسله نامنده بر غزته ده خاتونلر ویورط تریبه لری حقتک کند و کندین «باحثه بالبادیه» لقبیله تلقیب ایتکان بر مصرلی خاتون) دیمکن عبارتدر. بونده ایسه عربیات جهتیل، اصلا قصور یوقدر. بز الجریده نی سلسله که مضاف قیلغانمز بلکه سلسله نی جریده که عطف بیان قیلغانمز ده مقالات نی نشرته مفعول قیلغانمز. مصرده نشر اولنه تورغان جریده لرنک بارچه سندن خبردار اولمق بر عیب ایسه آنی او- سستومز که آلامز. او حالده اخطارچینک ده بامکان عزته لری بایتاق بولور.

۴ نچی انتقادی کویابز ۴ نچی نومرده مشهور (قوق) دن بحث ایدوب (قطب شمالیغه کیتکان ایدی نهایت مقصودینه ایرشدی قطب جنوبیکه باردی) دیکانمز حالبوکه (قطب شمالیغه باردی) دیو تصحیح اینار که تیوشلی ایمش. فقط اخطارچینک هیی چرمان لکینه حسن ظن قیلنوب تصحیقه حاجت کورلما- مشدر. قطب شمالیغه کیتکان کشنی قطب جنوبیکه باردی دیب سهوا ایتامکانه هیج کیم ایتماز. جزئی سهویباتقه هر برینه تصحیح یازه کیتساک (وقت) ننگ یارطسی تصحیح سهویاتله مشغول اولور ایدی ۵ نچی انتقادی کویابز (جیحان) نی (جیحون) یازغانمز ایمش. (جیحون ترکستانک (جیحان) آسیا- بی صغرا ده ایمش ده بز بیامکانمز ایمش) فقط بویردد موسی بیگییف بولسه (ای انکش کور مدگمی!) دیب اچقندیور ایدی. لکن بز آلی دیمایهز (جیحان) ننگ اسم قدیمی (پیرام) اولوب ترکلر طرفندن تر- کستانک (جیحون) نهرینه اوخشاتیلوب (جیحون) اسهیله تسمیه اولندیغنی سوک و قذر تفریقه ایچون آسیایی صغرا ده غر (جیحون) ننگ و اوینی الفکه نحویل ایتدکلرینی قاموس الا علام ننگ ۳ نچی چل

۱۸۵۹ نچی صحیفه سندن قاراونی توصیه ایدمه مز همده اخطارچینک بک مغرورانیه، دین و معیشتکه برکان درسلرینی، بک رزیلانه و بکده مغمومانه کیر و قایتاروب آلوینی وجداننه حواله ایده مز ما ضر شمس الضحی والشمس طالعه ان لا یری ضوها من لیس ذا بصر

(وقت) غزیتهسی ۵۴۶ نچی نومیرنک اداب انسا- نیه دن خارج سوزلر یازوب (دین و معیشت) گه بیلانه ۴۵ نچی بومیر (دین و معیشت) ده مسلمانلرنی تکفیر ایتدردی. بو ایسه بزه بیوک بر افترادر. مجله میدانده استکان کشی قاراسون کورسون. بز هیج بر مسلماننی تکفیر ایتکانمز یوق. بز باری اللغه پیغمبر گه ملائکه که وسائر مؤمن به گه انکار ایتکان طاطار لرغه شریعه محمدیه اقتضاسنچه لازم اولان توبه و تجدید ایمان قیلدرمی مسلمه قزنی آنلرغه نکاح ایدلماسون دیو مسلمان قرداشلر مز گه آنچق مسامانلقن محافظه نیتیله توصیه ایتهمز.

وقتچیلر بزم شول سوزلر مز که تنقید ایتله مسلمان یاشلری امام حضورینه بار مازلر. نکاحلرنی پالیتسه یا که ناتاریوسده قید ایتدر لر ده مسلمان بولوب یاشار لر دیلر.

بو سوزلر ننگ بز که تنقید توکل ایدیکنی البته وقتچیلر غه باشقه هر کیم آنکلار. زیرا بزم سوزلر مز منکرلر توغرسنک در. حالبوکه وقتچیلر یاش مسلمانلر شولای قیلورلر دیلر. لکن بز لر یاش مسلمانلر غه مسلمه قزلرنی نکاح ایدلماسون دیکانمز یوق وایتنه چکده توکلمز بزم ایتکانمز مرتد و منکر گه برلماسون دیمکر وقتچیلر

نذك بونی آنکلاما اولرینه تأسف مگ کره تأسف. ا کر
آکلابده تعصبا بو سوزلرنی یازغان بولسه لر بیان
نقرت اینته مز.
یاشلر که «استغفر الله واتوب الیه آمنت بالله وملائکته
وکتبه ورسله والیوم الآخر وبالقدر خیره وشره من
الله تعالی والبعث بعد الموت اشهد ان لا اله الا الله
واشهد ان محمدا عبده ورسوله» دیب ایتدر ماس ایچون
آنلرنی امام حضورینه بار ماسقه ونکاح اوقتدر ماسقه توبه
ایتکز ایمان کتور یکز دیوچیلرنی مرتدلر دیب سوکار
که دوامدن خلاپاطایت ایتوب آیرم محل آچارغه دیب

رخصت صور ارغه فوتورته ار.
آنلر نك فكر نچه مسلمان بولغان كشی نیقدر مشقت
لر یوكلاسه یوكلاسون توبه واستغفار ایتماسون تجرید
ایمانده قیلماسون ایهمش. بولای بولغاچ بز نك اوز مز
نك مسلمان قرداشلر مز که مسلمانانقنی صاقلاتوغرسنك
ایتکان توصیه لر مز که وقتچیلر نك فاتناشولرینه عجب
لنماوچیلک قولمز دن کیلمادی.
فقط ناشر لر محمد شا کر و محمد ذا کر افندیار نك
بویله راجفاری نشر ایتدر ولرینه ده بیان تأسف
ایتودن کندلر می منع ایته آلمدی.

اداره

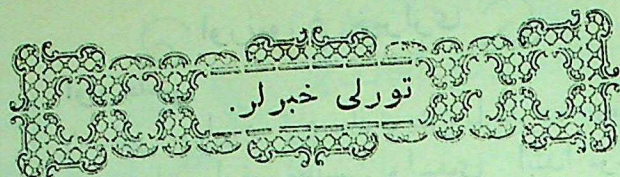
مادامکه بیلمارچیلک وجهالة اعتراف ایدلمش او
حالده بزده نستعین بالله (واذ اخاطبتم الجاهلون قالو
سلاما) تعلیمات قرانیه سینده امتثال ایدرک شو توبه-
نده کی جو ابنی ویره مز
بعد السلام علیکم سز نك نچه وجهدن معقول کوره
آلمدیغکز، عبارة مذکور، هامشی (الوسيلة الاحمديه)
ایله محلی (بريقة محمد یه شرح طریقه محمدیه لهولا
نا الخادمی) نك ۳ نچی جزآنك ۱۱۶ نچی صحیفه سنده
متن اولرق (الثالث والاربعون الجراة علی الله تعالی)
دیه یازلمشدر. معناسنی شوندن فاراوغه توصیه اید-
من. ادعا ایتدیکز، طریقه امتثالدن بر طرفته اغرافی
ایتمک مقصدینه مبنی تطویل کلامه لزوم کور لمدی.

محترم محرر افندی!
بو مقاله نی «دین و معیشت» ده درچکر اونته مز.
اصطراخوفکه حقنك تعلقسز هم اعتبارسز فتوی
یازماقی ایله علماء نامتنی تحقیر ایتمش آخوند حقنك
یازدیغکزنی تحسین ایتدم.
لکن اداره طرفندین یازلمش جمله ده (بلکه جرأت
علی الله در.) دیه یازغانسز بز مونك معناسنی آنکلا
مادق، الله نك اوستینه جرأت دیما کمی یا که الله نك
ضررینه جرأت دیما کمی؟
بو سوزنی ایکنچی کلمه لر قوشو، یا که تورلی تکلفلره
ارتکاب ایله تصحیح مهکن یولسه ده. بونك کبی عادتک
یوق (۲) معناسی فاسد (۳) کیلوشسز عبارة لر
استعمال ایتونکرنی معقول کوره آلمایمز، یا خود معنا-
سنی بلمایمز، احتمالکه دفتلی محرر لر تقدیر وتکلف
دن باشقه تصحیح فیلا آلور، محرر چه توبه قدر قصور
نی کورو بولسه ده معناسندن جهالتم سببلی احتمال آنکلی
آلمیهز در دیه یازدم.
م. میدیکی

انا لله وانا اليه راجعون

يانكا شاشيده امام و مدرس دملا عبدالولى حضرت سميع اللين جنابلى اوكتابر آخرا رنده دار البقاية رحلت ايلامش.

جناب حقنك رحمتينه مستغرق اولسون! آمين. جنابلى اطر افداغى علمانك معتبرانندن ايدى ديانا اوچون وجودن ايامى تورغان بر ذات ايدى. جنابلى رينك بر قز و بر اير بالاسى قالمش اير بالا سى قشقار مدرس سنده تحصيل علومله مشغول اولوب دران ۱۸ ياشلر نده در.

اهالى قريه مخدوم افدينك اكمال تحصيل ايتدكن كوتب بعده امام نصيب ايتار لر ظننده مز جذاب حق ، باقى عائله سينه صبر جهيل و برسون.

عبدالرحمن سميع اللين

قزان

قزاندن آلنگان خبرلره بناء محلى علمانك اتفاقيه اماملر آر اسندن صادق ايمانقولونى آخوندلقغه صايلاغانلر. صفى الله حضرت، حبيب الله حضرت دخى بر نيچه امامنى آغزغه آ اوچيلر بولسه ده اكثريت بونگار قرار و ير كانلر.

دوما چلينلرينه اشترايف

دولت دوماسينك ۲۱ دانه ديپونات بر سبب سز وقتنك مجلسكه كيلمادكلرى ايچون پريز يديوم طر- فندن جمه سينه ۱۸۶۰ روبله يه اشترا فوايت ايد- لمشار در.

مطبوعاتكه حریت صوگنده.

ع . طالستوينك ۶ نچى نويابرده لپتراتورنى او پشيمستوا صابر انيسنك مطبوعاتكه دائر و ير دكى معلو ماتنه بناء صوگفى اوچ يل ايچر وسنده مطبوعات اشى ايله ۱۲۵۹ اسلوچى بولمشر : بونلردن ۴۶۲ محرر كر يپستكه حكم ايدلمشر : ۲۶۴ دانه نشریات صود ايله توقتاتلمشر . ۸۱۲ دانه نشریات اتمينستر اتسيه طرفندن توقتاتلمشر . كيچن سنه نك اون اينك ۱۵۵

مرتبه اشترايف صالئوب جمه سينك صوماسى ۷۰۰۰۰ روبله يه بالغ اولمشر .

بالغز بر نچى دولت دوماسينك حين دوامنده ۷۷ دانه محرلر ۱۲۹ نچى استاتيه ايله عيبلنه مشلر در . ۹۲ دانه غزته توقتاله ، ۶۰ دانه غزته يابلوب ۳۴۲ غزته كاتفيسكاو ايت ايدلمشر . يال ايتو حقنده .

شهر اشارينه دائر كاميسيه ده نارمالنى اوتديج حقنده اولان زافونا پرايقته نى مذاكره ايدوب شهر صوما اوپر اولنيه سنه طايشورغه اينار و ديسلر كوب بولغان يارده اينار و ديسلردن يهودلر كوب بولسه آنلر نك بايرام ايتو تورغان شنبه كونلرينى بايرام ايتارگه ، مسلمانلر كوب بولغانده مسلمانلر نك جمعه كونلر نده بايرام ايتارگه يعنى قايو ناسيلنيه كوب بولسه شونكا تابع ايتارگه قرار و ير مشلر . هوا شارى حقنده .

غ. صاويت چلينلرى هم غ. دوما چلينلرينك بعضلرى هوا شارينه دائر و ازدوخاپلاوا تانيماليغه تاسيس ايدوب بونك ترقيسنه طرشورغه قرار و ير مشلر . ليغه نك مركز اداره سينى مسكاوده هم پتر ورغك يصاب شعبه لر ينى بشقه شهرلرده حتى قريه لرده يصارغه حساب ايديو رار .

يراق شرقده

گير مانيه غزته لرى روس ايله ياپون آراسنده صوغش اولاجغنى بيان ايدوب ياپونلر صوغشقه چدى صورتك حاضرلندكنى يازالر . خارجى غزته لر نك يريزه واياننى ساتر و دنيك باش مقاله يازوب ياپونياننك روسيه غه فارشى صوغش باشلارغه مجبور اولديغنى بيان ايدوب روسيه غدير اق شرفك حوف اولديغنى بلدره در . تيمر يوللر نده

روسيه نك جنوبى و جنوب شمال طرف تيمور يو- المرنك يالغان دافومينتلر ايله طاوار اوغرلنو كوندن كون زيادلشدى سببلى مينستر يوستيتسى مذكور طر- فلرغه خصوصى و محكم مفتش لر قويارغه حساب ايتو در . بوننك كى طاوار اوغرلانوار شرق طرفى تيمر يوللر نك ده كوب اولديغى سببلى كويدن دگل بك نقلى تفتيش ايتمشر ايدى .

اورنبورغ خبرلری

اوقو مجلسی

۱۵ نچی نو یابرده کیچ ساعت بش یارم ارده جمعیت خیریه یورطنده اوقو مجلسی بولدی. ابتدا موسی بیکیفوی اساسینی وجدان، حیا، امانت اوله رق اوچ نرسه که بنا ایدوب حسن اخلاق توغرسنک سویلدی. شو اساسلر نك برسندن تقوالق قه نقل کلام ایدرک چالمه ویاشل چپان کیکان ملالرنی ظاهر ا تقوا بولسه ارده فی الحقیقه آنلردن نچار کشی لر یوق دیرک تقوالق بحثنی شومالار سوکیشیله تمام ایتدی.

بعده اعوذ بسمله سز آیت اوقونک درستلکینه (اذا قرأت القرآن فاستغذ بالله) آیت کریمه سینه خلاف، شاطبیدن بر نچه مصرع بیتلر ایله استدلال ایتوب هیچ شیدن خبری بولمغان یاشل لرنک قول چابولرینه سبب اولدی.

شونسی بیگرک قزق بولدی. سورة بلد ده (الم نجعل له عینین ولسانا وشفین وهدیناه النجدین) آیت کریمه سینک عبارتیله انسانده وجدان دیکان بر نرسه نك بار لغینه استدلال قیلدی. ثلیکی خبر سز بیچاره لر موسینک بر سوز سویله گاندن صونک، مقصدینه موافق اولسون اولماسون آیت کریمه اوقوب مقصدینه موافق صورتده ترجمه ایتدکینه مهنونا قول چابونی تکرار ایتدی لر.

بیکیفوی دن صوگ ابراهیم افندی بیکیچانتایف تار- یغدن روسیه مسلمانلرینک ترک اولادندن ویافت نسلندن ایدکلری حقنده بر آز سوز سویلدی بکچا- نتایفدن صوگ خیر الله قاری دین و دیانت ملت ناموس مسئله لرندن بحث ایتدیکی صر ده (هل یستوی الذین یعامون والذین لا یعلمون) آیت کریمه سنی اوقدند- نصگره خاتونینک (اویوق) اشلی بله گاندن زار لانونب بحثنه ختام ویردی.

وايگ صوگ عبدالرحیم افندی دمینوف جنابلری چیغوب علیه الصلوة والسلام افندمز حضرتلرینک بعثت نبویه لرندن عربلر نك قبل البعثت اولان حاللر- ندن بحث ایدوب خلقغه بیک گوزل، معلومات ویردی. شونک ایله مجلس ختامه ایرشدی.

جمعیته بولغوچی بر او

خارجی خبرلر

یاپونیا.

یاپونیا ده یاشرون ساویتینک رئیس لکنه مشهور "یاما گانا" تعین ایدلکان.

بو ذاتنک الک وقتلرده هر اشد روسیه غه خلاف ایدکی سیز لکان شونک اوچونده جارچی غزته لر "بوندن صوگ ضرور واهمیتلی واقعه لرنک باشلانو-

وین کوتب تور غه یاری "دیه یازه لر

بو سنه مسلمانلری

بو سنه مسلمانلری بو صوگ وقتلرده ترکیه گه هجرت ایدیه باشلا غانلر صوگ وقتار غنه بوسنه دن ترکیه گه ۱۸۰ قدر عائله هجرت ایتکان لر بونر نك بعضاری اسکوب سنچاغنده یرلشمه لر .

ایران

اردبیل دن رحیم خانغه فار شو طوره آلماینچه قاجب کیتکان مشهور ستار ذاتنک اهالی ایران بیننده بیک بازار ی توشکان دیلر. شاهسوانلر آز بولسه ده رحیم خاننک قمانده سنده ایرانتی یخشوق بیته لر. آنلر غه مقابله قیلوغه بیار لکان مسکرار نك کوبسی تبریز گه قاجوب قایتقان لر.

طهران

یقین کونلرده شیراز دن بوشیر غه یارا تورغان روس قونصولینک کاروانینه اورمان آرسندن چقب اوچ یوز که قریب اشقیا هجوم ایتکانلر، یارطی ساعت قدری وقت ایشقانندن صوگ قونصول کیر و قایتور غه مجبور اولوب حالیزینیان نام اولغه کیتکان قو- نصول یاننده اون بشلب حامیلری (فاز اقر) اولسه ده مقابله قیله آلمغان لر. بر نچه سی آغر صورتده یارا لنگان برسی اولتر لکان. کار او انلر مکمل طالاغا- نلر. تیک شونندن قونصولغه متعلق اشیانی آلا آلمغا نلر. قونصول اوزیله برابر بولموش سودا کارلر نك طالانمش ماللرنی ایران حکومتندن تولاونی اوتنه. اوشنداق راز بوینیکلر نك توتولب جزا قیلنولرین قطعی صورتده اوتنوب حکومتکه مراجعت ایتکان.

محرری فیض خان داودف